20.3.85

Σχολιάζοντας

Ανακάτωμα... άλλά τέλος πάντων

Αν άναζητήσετε γραμμή ή χαρακτήρα στίς έκδηλώσεις πού άναγγέλθηκαν γιά τόν έορτασμό τών 2.300 χρόνων τής Θεσσαλονίκης, άδικα θά κοπιάσετε. Απλά θά δοθούν συναυλίες ή παραστάσεις θά τυπωθούν κάποια θιβλία (μερικά τυπώνονταν άπό καιρό άνεξάρτητα άπά τόν έορτασμό) καί θά γίνουν πεζοδρόμια κλπ. Είναι φανερό ότι, προκειμένου γιά τέτοιους έορτασμούς δέν μάς λείπουν μόνα ή φαντασία καί ή γνώση, άλλά καί ό σωστός, ό σοβαρός προγραμματισμός. Τέλος πάντων! Τά συνηθίσαμε όλα αύτά καί (γιατί όχι;) τά περιμέναμε γιατί κατάφεραν τελικά νά μάς πείσουν οί άρμόδιοι ότι τόσο μπορούν. Τό έρώτημα πιά άπό δώ καί πέρα είναι: τουλάχιστον θά πραγματοποιηθούν όλ' αύτά πού άναγγέλθηκαν; Εχουμε κρατήσει τό σχετικό άπάκομμα τής έφημερίδας καί θά τό ξανακοιτάξουμε τήν 1η Ιανουαρίου 1986. Καί, θέβαια, θά περιμένουμε νά δούμε τί θά γίνουν καί τά «Δημήτρια μας».

Χρειαζόμαστε κάτι πιό μόνιμο

Ξανοθυμόμοστε μέ τήν εύκαιρία ότι ή Θεσσαλονίκη είναι πάμφτωχη οέ αίθουσες πνευματικών έκδηλώσεων (άν έξαιρεθεί τώρα τό Βαφοπούλειο). Κι έτοι οί Ελληνες πνευματικοί όνθρωποι καί οί καλλιτέχνες χτυπούν τίς πόρτες τών ξένων Ινστιτούτων (άγγλικού, γαλλικού, γερμανικού κλπ.) γιά νά στεγάσουν τίς δραστηριότητές τους. Δέν είναι ντροπή; Καί δέν θά ήτον προτιμότερο –στά 2.300 χρόνια της– ή Θεσσαλονίκη νά θεμελιώσει ένα τέτοιο κτίριο στό κέντρο της; Η περιμένει τήν άξιοποίηση τού πρώην Βασιλικού Θεάτρου, πού χόσκει πόντα πρός όλες τίς κατευθύνοεις διαλαλώντας τήν άναθλητικότητα τών όρμαδίων;

Υπογραμμίζουμε πάντα τά θετικά

Είναι άξιέπαινο πού τό ΚΘΒΕ ξανοθυμήθηκε τίς παραστάσεις στίς γειτονιές γιατί μέ τέτοιες έκδηλώσεις όπως καί μέ θεατρικές παραστάσεις σέ σχολείο ή μέ θεατρικές άκόμη έκδηλώσεις (ύπάρχουν άπό χρόνια τέτοιες είσηγήσεις) είναι δυνατόν νά όπασχολείται τό καλλιτεχνικό προσωπικό τής δεύτερης κρατικής σκηνής, πού αύξάνεται καί πληθύνεται διαρκώς. Αξιέπαινο είναι (έπίσης) τό γεγονός ότι γιά τόν ίδιο λόγο, τό ΚΘΒΕ στέλνει κλιμάκιά του οέ περιοδεία στήν έπαρχία –άπ' όπου λείπουν πιό οί παραστάσεις τών διαλυθέντων κλιμακίων Θράκης καί άνατολικής Μακεδονίας.

ΑΠΟΦΑΣΙΣΘΗΚΑΝ

Προσλήψεις ήθοποιών στό ΚΘΒΕ

Συνέντευξη μέ τόν δημοφιλή πρωταγωνιστή

Ηλιόπουλος: άνατέμνοντας τήν έξέλιξη τής κωμωδίας

Οί Ελληνες κωμωδιογράφοι μπορούν νά άνάβουν «φωτιές» στήν πλατεία

Από τίς πιό σημαντικές δυνάμεις τής μεταπολεμικής σκηνής καί όθόνης, ό Ντίνος Ηλιόπουλος, ό κωμικός μέ τό προσωπικό καί φανταιζίστικο χιούμορ, (ό ήθοποιός πού έπαιξε καί μή κωμικούς ρόλους -όπως στήν «Δράκο» τού Κούνδουρου- μέ άξέχαστη έπιτυχία), έχει πλούσιες έμπειρίες καί θαρύνουσες γνώμες γιά ό,τι άφορά τό χθές καί τό σήμερα τού θεάματος στήν Ελλάδα.

Τώρα θρίσκεται στή Θεσσαλονίκη, σάν ήγετικό στέλεχος έπιθεωρησιακού θιάσου, πού παρουσιάζει, στό θέατρο «Χατζώκου», τό έργο «Εισαγόμενος είοαι;» τών Αθερινού - Τζεφρώνη - Θεοφανίδη. Μέ τήν εύκαιρία αύτή ζητήσαμε νά μός μεταθιθάσει στοιχεία άπό τήν πλούσια πείρα του στό θέατρο καί στόν κινηματογράφο. Καί νά πώς έξελίχθηκε ό διάλογός μας.

Παλιοί καί νέοι συγγραφείς

Εν όρχή ήν ό λόγος - στό θέατρο. Θόση, δηλαδή, πρώτη τό θεατρικό κείμενα, τά έργα. Ρωτήσαμε, λοιπόν, τόν δημοφιλή ήθοποιό:

–Πώς θλέπετε τήν έξέλιξη τών Ελλήνων θεατρικών συγγραφέων τής γενιός Ψαθά, Σακελλάριου κ.λπ., μέχρι τούς νεότερους καί σύγχρονους;

–Ιοως οί παραδοσιακοί συγγραφείς νά είχαν όρχίσει νά έξαντλούνται, πράγμα πού πιθανόν νά γέννησε τόν Ιόκωθο Καμπανέλη. Νομίζω άπό έκείνη τή στιγμή, κινήματα καί ρεύματα ξένων, όπως ήταν ό Ιονέοκο, ό Αλμπη, ό Πίντερ, γοητέψανε τούς νέους συγγραφείς ώστε νά στραφούν στήν δημιουργία ένός θεάτρου πού δέν είχε πιά έλληνική ταυτότητα. Σημάδια ίσως τών καιρών τότε, πού συμπέοανε μέ τήν γενική άμφισθήτηση. Υστερα ήλθε καί ό ίταλικός νεορεαλισμός νά έπηρεόοει πιό μεσογειακά άλλους νεότερους συγγραφείς. Μόνο τότε μπορούμε νά πούμε ότι τά έργα μας άπόχτησαν μιά έλληνικότητα, μέ τόν Μανιώτη, τόν Κεχαΐδη, τόν Ποντίκα, τόν Θωμόπουλο κ.ά. Ωστάσο, τά έργα τους δέν άφηναν όρίζοντες, δέν είχαν αίσιοδοξία. Αλλά τελιέλαφρές, άλλά όχι ρηχές καί έθιγαν κοινωνικά προθλήματα έλληνικά. Ακόμη οί Ελληνες κωμωδιογράφοι είχαν καί έχουν τήν ίκανότητα νά άνάθουν «φωτιά» στήν πλατεία, γιατί δημιούργησαν μέ τά έργα τους έναν κώδικα ρωμιοσύνης, μιά «συνωμοσία» κοινού καί σκηνής.

Συγγραφείς καί θίασοι

Τό έπόμενο έρώτημα ήταν κατά πόσο οί έλληνικοί θίασοι θοήθησαν τούς συγγραφείς μας νά έξελιχθούν. Καί ό Ντίνος Ηλιόπουλος άπάντησε:

–Οί σοθαροί θίασοι πρόζας δέν ήταν φιλικοί στούς Ελληνες κωμωδιογράφους, ώστε νά τούς ένθαρρύνουν πρός πιό σημαντικά έργα. Ο Ψαθάς, ό Σακελλάριος καί οί άλλοι έγραφαν μόνο κωμωδίες. Αναγκαστικά, λοιπόν, άπευθύνονταν στόν Λογοθετίδη καί κατόπιν στόν Φωτόπουλο καί σέ μένα.

–Τούς θοηθήσατε έσείς, άνεθάζοντας τά έργα τους;

–Νομίζω ναί, άν καί δέν ξέρω ποιός θοήθησε τόν άλλο πιό πολύ. Πιστεύω, πάντως, ότι τούς έμπνέαμε. Θά πρέπει νά πούμε ότι μιά εύθύνη έχουν καί οί κριτικοί μέ τήν στάση πού κρατούσαν, γράφοντας «δύο εύχάριστες ώρες» -ό πιό μεγάλος έπαινος- ή «καλό γιά τούς φίλους τού είδους». Οί πνευματικοί άνθρωποι τής τότε έποχής, ένώ γελούσαν, λέγαν ότι ό διόλογος ήταν «καφενειακός».

Νά θυμηθούμε ότι ό Ψαθάς, οί Σακελλάριος - Γιαννακόπουλος, οί Γιαλαμάς - Πορτεντέρης μπήκαν τά τε-

�νική «τούμπα». Μέ φώναξε ύστερα ή Λαμπέτη γιά τήν «Γλυκειά Ιρμα». Τότε είδα ότι καί καλλιτεχνικά καί οίκονομικά εί-

Ο δημοφιλής κωμικός, σήμερα.

φτωχότερη, γιατί δέν έχει τόν πλούσια διάκοσμο κλπ., τής παλιάς. Εποψε ή έπιθεώρηση νά είναι ή σάω - μπίζνες πού ξέραμε. Μπήκαν καί οί

καναν ούρές θεατών ώς τό τέλος τής σαιζόν καί έτσι κατάφερα νά μήν έχω ούτε παθητικό, άλλά ούτε καί κέρδος. Τότε οί αίθουσες έγιναν μαύρη άγορά μέ ένοίκιο καί μέ «μίνιμουμ γκαραντί» πού τελικά ήταν ... «μάξιμουμ». Ετσι στομάτησα, έπειδή δέν πήγα καλά. Στή συνέχεια ό Σολομός μέ ζήτησε καί ήπαιξα στίς «Θεσμοφοριόζουσες». Κάτι τέτοιο μιά καί-

δοσιακής. Υπήρξε μιά άντίδραση όπό τούς παραδοσιακούς συγγραφείς, πού πίστευαν ότι τά κείμενα είναι έγκεφαλικά καί ότι δέν μπορούσαν νά περάσουν στό πλατύ κοινό. Τελικό έγινε μιά σιωπηρή συμφωνία, μέ άλληλεπίδραση τών δύο είδών.

–Η τωρινή έπιθεώρηση είναι καλύτερη ή χειρότερη όπό τήν παλαιότερη;

–Δέν είναι χειρότερη, άλλά είναι

«Δράκος» τού Κούνδουρου. Τί έχει νά μάς πεί ό δημοφιλής στάρ γιά κείνον τόν κινηματογράφο;

–Οί ταινίες οί παλιές ήταν καλές, παρά τά φτωχό τους μέσα, καί ήταν καλές γιατί οί περισσότερες ήταν έγγυημένες άπό θεατρικές έπιτυχίες. Αν δέν ήταν σούπερ - έπιτυχία τό έργο, δέν γυρίζονταν. Μέ τήν έμφάνιση τού χρώματος όφείλουμε πιό προχωρημένο έργα μέ τόν Δαλιανίδη καί τόν Δημόπουλο. Υπήρχαν τότε πολλοί άξιόλογοι σκηνοθέτες σάν τόν Τζαθέλα, τόν Σακελλάριο, τόν Μανθούλη, τόν Γεωργιάδη, τόν Γρηγορίου, τόν Ανδρέου, τόν Θαλοσσινό, τόν Ανδρίτοο, τόν Φυλακτό, τόν Καραγιόννη, τόν Λαζαρίδη, καί άλλους πού συγγνώμη πού τούς ξεχνάω αύτή,τή στιγμή.

–Σήμερα πού θρίσκεται ό έλληνικός κινηματογράφος;

–Εγινε μιά χειμερία νόρκη περίπου δέκα έτών, προφανώς λόγω τηλεοράσεως, ίσως καί ποδοσφαίρου. Εχομε μιά πρώτη όνόστοση τού κινηματογράφου μέ τίς παραγωγές τού Μιχόλη Λεφάκη καί ό κόσμος άρχισε νά ένδιαφέρεται πάλι έντονα, άλλά δυστυχώς άρχισαν έπαναλήψεις, παραλλαγές, τών φίλμ τύπου γρανίτας, θρανίου, παπόδων, πού ξανόφεραν τό σινεμά σ' ένα σημείο πού δέν πηγαίνει μπραστά, όπως περιμένομε.

Η μικρή όθόνη καί ή μεγάλη

Τόν Ηλιόπουλα τόν θλέπουμε πολύ στήν τηλεόραση, έστω καί μέ τήν προθολή τών κινηματογραφικών του έπιτυχιών. Τόν ρωτούμε τήν γνώμη του:

–Πόσο πιστεύετε ότι ή τηλεόραση καλυτερεύει ή χειροτερεύει καί πόσο συμθάλλει στήν πολιτιστική άνάπτυξη τού κοινού;

–Η τηλεόραση έχει μάλλον καλυτερέψει, αέ σύγκριση μέ τά άπλοϊκά πράγματα παύ έδινε παλαιότερα. Τό σήριαλ όπό μιά έποχή καί μετά έγιναν πιό προσεγμένα καί θοείζονται οέ καλά μυθιστορήματα, όπως τού Ξενόπουλου καί άλλων. Γενικά, τά πράγματα δέν είναι άπαισιόδοξα, θά προχωρήσουμε γιατί καί οί σκηνοθέτες έχουν τώρα πείρα. Αύτό γιά τίς

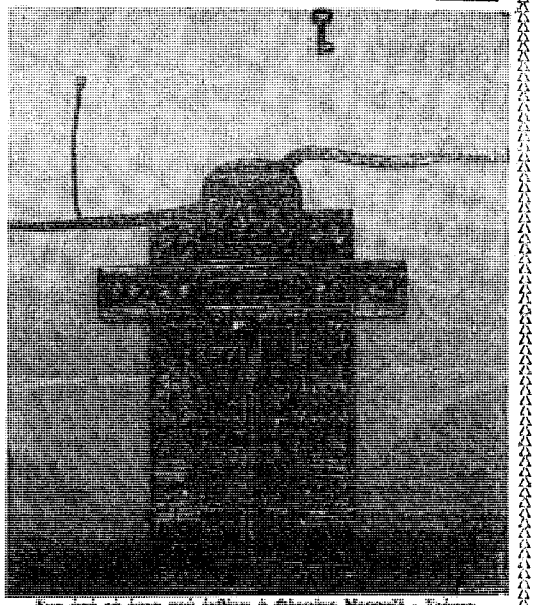

Ενα από τα έργα που έκθέτει η Φωφούλα Μεσσαζέ - Στόουν.

Περίπατος στίς έκθέσεις

Μιά ξένη ζωγραφίζει έλληνικά θέματα μέ πολλή εύαισθησία

Ομαδική παρουσίαση Θεσσαλών ζωγράφων

Αρκετά ένδισφέρουσες έκθέσεις αύτόν τόν καιρό. Βασικά, ή άναδρομική παρουσίαση τών έργων τού Νίκου Σαχίνη, άλλά καί οί παρουσιάσεις έργων νεωτέρων καλλιτεχνών.

Δουλειά τής Φλοράνς Μεσσαζέ Στόουν θλέπουμε γιά πρώτη φορά στό γαλλικό ίνστιτούτο. Εχαντας σπουδόσει στήν πατρίδα της τή Γαλλία, άλλά ζώντας στήν Ελλόδα (τώρα στή Θεσσαλονίκη), έχει έπηρεαστεί άπό τόν τόπο μας, αέ σημείο πού σχεδόν τό σύνολο τών έργων της νά είναι έμπνευσμένα άπό τήν έλληνική πραγματικότητα καί παράδοση. Η ζωγράφος χρησιμοποιεί ποικιλία ύλικών καί τεχνικών καί έτοι ύπόρχουν διόφορες έργων στήν έκθεσή της. Υπάρχουν οί καθαρά ζωγραφικοί πίνακες, οέ χρώματα άπαλά καί μέ μία τεχνική άρτια. Υπάρχουν όπό τήν άλλη μεριά έργα ζωγραφισμένα πάνω αέ λαϊκά άντικείμενα (σέ φτυόρια, οέ ακαφίτσες κλπ.), ύπάρχουν έργα όπου ή καλλιτέχνης χρησιμοποιώντας ένα παλιό παραθυράκι ή πλουτίζοντάς το μέ όλλα στοιχεία, όκόμη καί μεταλλικά άντικείμενα ή ούρματα, δίνει συνθέσεις έντυπωσιακές. Αλλα έργα είναι όκάλυπτα, όλλα καλύπτονται πίοω άπό γυαλί ή όλλο διαφανές ύλικό. Μός δίνει άκόμη έργα μέ έντονο θρησκευτικό χαρακτήρα, όπου τό εικόνιομα ή ό σταυρός είναι τό θασικό στοιχείο. Καί άλλού μάς ζωγραφίζει ένα σύγχρανα κιόσκι, πού στό διπλανό του ταίχο παίζουν τά χρώματα τών κομματικών συνθημάτων. Πολύτροπη καί έφευρετική, ή κ. Φλοράνς Μεσσαζέ Στόουν, δημιουργεί μέ τήν έκθεσή της τήν έντύπωση μιάς άνθολογίας ή μιάς τοιχογραφίας τής Ελλάδας, όπου ή παράδοση καί τό σύγχρονο, τά καθημερινό καί τό θρησκευτικό, ή τέχνη καί ή μαστοριά συνδυάζονται σέ ένα όπωσδήποτε θετικό άποτέλεσμα. Αξίζει νά δεί κανείς αύτή τήν έκθεση καί γιά τόν πράοθετο λόγο νά διαπιστώσει πώς ένας άκόμη ξένος καλλιτέχνης έμπνέεται καί άπεικονίζει τό σημερινό Ελλόδα. Η κ.

ηθοποιών στό ΚΘΒΕ

ΠΑΝΩ ΑΠΟ 115 ΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ

Υστερα ἀπά τήν πίεση πού ἀσκησαν οἱ ἤθοποιοί, μέσω τοῦ ΣΕΗ, ἡ διοίκηση καί ἡ διεύθυνση τοῦ Κρατικοῦ Θεάτρου Βορείου Ελλάδος, ἀποφάσισε τήν πράσληψη δέκα καί περισσότερων ἤθοποιών. Κατά τίς πληροφορίες μας, οἱ ἡθοποιοί πού προσλαμβάνονται, εἶναι οἱ ἑξῆς: ὁ Βασίλης Ανδρεόπουλος, ἡ Καλή Καλό, πρωταγωνίστρι τής ἐπιθεώρησης, ἡ Μαριάνα Αρβανιτίδου, ὁ Δημήτρης Κολοβάς, ἡ Λίτσα Βαΐδου, ὁ Γιώργος Φουρνιάδης, ἡ Ελένη Καλιγά, ὁ Χαράλαμπος Πισιμίσης, ὁ Χρυσοὺλης Πλακίδης καί δύο ἡ τρεῖς ἄλλοι. Ας σημειωθεί, ἀτι οἱ κ.κ. Φουρνιάδης καί Πλοκίδης, εἶχαν ἀπολυθεί ἀπό τή σημερινή διοίκηση καί ἐπαναπροσλαμβάνονται. Μέ τήν πράσληψη τῶν ἤθοποιῶν αὐτῶν, ἀ ἀριθμός τῶν καλλιτεχνῶν τοῦ ΚΘΒΕ, μαζί μέ τούς χορευτές τοῦ «Αέναου Χοροθεάτρου», ξεπερνάει τούς 115. Τά συμθάλαια τῶν νεοπροσληφθέντων θά ἀνακοινωθοῦν, ἀφοῦ ὑπογραφοῦν ἀπό τούς ἐνδιαφερόμενους, ἀν συμφωνοῦν μέ τή μισθολογική κλίμακα, ὁπου ἔχουν κοταταγεῖ.

μοῦσικοῦ κ.ἀ. κοτοῦσι, τά ἔργα τους δέν ἀφηναν ἀρζίζοντες, δέν εἶχαν αἰσιοδοξία. Αλλά τελικά νομίζω ὁτι αὐτοί εἶναι οἱ συγγραφεῖς τοῦ αὐριανοῦ μας θεάτρου, ἀφοῦ γυρίζουν στίς ρίζες, χωρίς ἰαως νά τό καταλαθαίνουν. Θά πρέπει νά ποῦμε ὁτι τό χιοὺμορ προϋπαθέτει ὠρίμανση, γνωριμία καί φιλασοφία τής ζωής. Καί αὐτά ἀποκτιέται σέ κάποια ἡλικία. Ο Ψαθάς μετά τήν «Σαυσαὺ» καί τό «Στραθόξυλο», ποὺ ἔγραψε στά νιάτα του, ἔπρεπε νά φτάσει στά 55 χρόνια του γιά νά δώσει τό «Φωνάζει ὁ κλέφτης».

Στή συνέχεια τόν ρωτήσαμε γιά τήν πρσσφορά ἐκείνης τής γενιάς καί τῶν ἀμέσως μετά ἀπό αὐτούς. Ο Ηλιόπουλος προσπάθησε νά μήν ξεχάσουμε ν' ἀνοφέρσυμε κανέναν: Ψαθάς, Σακελλάριος, Γιαννακόπουλος, Λαζαρίδης, Τσιφόρος, Βασιλειάδης, Γιαλαμάς, Πρετεντέρης, Γιαννουκάκης, Φωτιάδης, Μιχαηλίδης καί ... καί... Καί ἀπάντησε ὡς ἑξῆς:

–Εδωσαν πολὺ θετικό ἔργο καί εἶχαν ἀποκτήσει τήν πείρα τους ἀπά τά μπουλθάρ καί τή φάρσα, ἀπά συγγραφεῖς σάν τόν Πανιάλ καί τόν Γκιτρὺ. Οἱ κωμωδίες πού ἔγραφαν ἦταν

θάς, οἱ Σακελλάριος - Γιαννακόπουλος, οἱ Γιαλαμάς - Πρετεντέρης μπήκαν τά τελευταία χρόνια στίς κρατικές σκηνές;

Δύσκολοι καιροί γιά θιασάρχες

Ο Ντίνος Ηλιόπουλος ἔγινε θιασάρχης ἐδῶ καί πολλά χρόνια, τότε πού οἱ θίασοι μποροῦσαν νά εἶναι ἀκόμη πολυάνθρωπαι. Τώρα, ὁμως, ὁ δημοφιλής κωμικός δέν ἔχει πιά δικό του θίασο. Τόν ρωτοὺμε:

–Πότε καί γιατί σταματήσστε νά εἶστε θιασάρχης;

–Εἶχα πρασπαθήσει νά κάνω μιά ... ρύθμιση κλιματισμοὺ. Ανέθασα τότε ἔργα σάν τά «Ανδρας Νο 1» τοὺ Τέηλορ, «Παράθυρο στόν οὐρανά» τοὺ Γιαννακόπουλου (ἕνα εὐαίαθητο ἔργο ἐποχῆς), «Ψὺλλοι στ' αὐτιά» τοὺ Φεὺντό, «Εκτο πάτωμα» τοὺ Ζερὺ, «Ξὺπνα Βασίλη» τοὺ Ψαθά καί τίς διασκευές «Κονσέρτο γιά τρομπόνι» ἀπό τούς «Μέναιχμους» τοὺ Πλαὺτου καί «Γιάννης, Τζὺνου καί Ιθάν» ἀπό τόν «Υπηρέτη δὺο ἀφεντάδων» τοὺ Γκολντάνι. Τά ἔργα «Ξὺπνα Βασίλη» καί «Εκτο πάτωμα»

υστερα ἡ Λαμπέτη γιά τήν «Γ Λυκειά Ιρμα». Τότε εἶδα ὁτι καί καλλιτεχνικά καί οἰκονομικά εἶσαι πιό ἐλεὺθερος σάν ... ἐλεὺθερος σκοπευτής. Μέ φωνάζουν πιά γιά συγκεκριμένους ρὸλους πού κάναυν ἐπιτυχία καί ἔται ἐατρωσα καλὺτερα τόν καλλιτεχνικό δρὸμα μου.

Επιθεώρηση τότε καί τώρα

Τόν τελευταίο καιρά ὁ δημοφιλής Ηλιόπουλος παίζει πολὺ συχνά στήν ἐπιθεώρηση, ἀπου ἔχει θητεὺσει καί παλιότερα. Τόν ρωτήσαμε, λοιπόν:

–Πὼς θλέπετε τήν σημερινή ἐπιθεώρηση, σέ σύγκριση μέ τήν παλσιότερη;

–Πιστεὺω ἀτι ἡ προσπάθεια, ἡ ἐπίμονη καί ἐπίπονη, τής «Ελεὺθερης Σκηνής» σέ θέατρα τῆς περιφέρειας, ἔδωσε στούς παράγοντές της τὴν πεὶρα νά γράφουν κείμενα καί ἰδέες ποὺ εἶναι πιό φιλολογικά. Ο κὸσμος ἔδειξε μιά προτὶμηση σ' αὐτὸ τὸ πράγμα καί καταλάθαμε πὼς κάτι ἀλλαξε μέ τὸ κέντρο κι ἔτσι ἡ «Ελεὺθερη Σκηνή» μεταφέρθηκε στά κέντρο καί ἀποδείχτηκε ἐμπαρική. Στὴ συνέχεια οἱ νέοι τῆς «Ελεὺθερης Σκηνής» χωρὶσανε καί ἐγὶναν δυά - τρεὶς θίασοι, μέ τὸν Λαζάπουλο, τὰν Ξανθοὺλη, τὴν Βαγενά καί ἀλλοὺς. Η νέα ἐπιθεώρηση ξεκίνησε σὰν φιλολογική παρωδία τῆς παραοιο διάκοσμο κλπ., τῆς παλιάς. Επαψε ἡ ἐπιθεώρηση νά εἶναι ἡ σὼου - μπίζνες ποὺ ἔξραμε. Μπήκαν καί οἱ ἐπιδράσεις τοὺ νεορεαλισμοὺ καί κάνανε τά κείμενα σκληρότερα καί τολμηρότερα, μέχρι ἀθυροστομίας. Η ἀθυροστομία ξεκίνησε ἀπά τὴν Αγγλία, ἀλλά ἐχουν περάσει χρόνια ὅπό τάτε, ἐμεῖς παίρνουμε τίς εἰδήσεις μέ τά «τρένο ἐμπορευμάτων», καί κεὶ ἤδη περιορίζεται ἡ ἀθυροστομία. Τὸ ἴδιο γίνεται καί δὼ, ὑποχωρεῖ τὰ φαινάμενο τά δυσάρεστο, γιατί τά μουσικά θέατρο εἶναι, θασικά, οἰκογενειακά θέαμα. Κι ἀκόμη κάτι: ἡ δικοιολογία τοὺ Αριστοφάνη εἶναι ἀστεία, γιατί ἐκείνος χρησιμοποιοὺσε τοὺς ἀρους ποὺ εἶχε ἡ ἀνατομία καί ἡ ἴδια ἡ ζωή. Θάθελα ὡστόσο νά πὼ ὁτι, μπορεῖ ἡ σημερινή ἐπιθεώρηση νά μὴν ἔχει μεγάλα πετάγματα, ὁμως εἶναι ἕνα τίμιο εἶδος ποὺ ἀσκεῖ λοῖκή κριτικὴ, μέ ἀπλοῖκή ἔκφραση, καί ἀν δέν ἔχει λεπτοὺς χιουμοριστικοὺς ὑπαινιγμοὺς εἶναι γιατί πρέπει μέ μιά φράση νά τά πεῖ ὅλα.

Κινηματογράφος τότε καί τώρα

Σέ πολλές δεκάδες ἀνέρχονται οἱ ταινίες πού ἔχει γυρίσει ὁ Ντίνος Ηλιόπουλος ἀπό τό 1950 καί δὼ, σχεδὸν σέ ὅλες ἀν πρωταγωνιστῆς. Κωμωδίες, σὼου, μουσικό ἔργα, ἀλλά καί ὁ

πράγματα δέν εἶναι ἀπαισιόδοξα, θά προχωρήσοουμε γιατί καί οἱ οκηνοθέτες ἔχουν τὼρα πεῖρα. Αὐτό γιά τίς ἑλληνικές παραγωγές. Γιά τά ξένα θά πὼ πὼς ἔχουμε καιρά νά δοὺμε κάτι ὁάν τίς «Ρίζες», τὸ «Ολοκαὺτωμα» ἡ τὸν «Κλαὺδιο», μά τὸ πιά μειονεκτικά εἶναι ὁτι ἔχει φορτωθεῖ πολὺ ἀ διδακτικός τομέος. Στὸ ἕνα κανάλι θλέπεις «ἀ ἔρωτας στά καθοὺρια», γυρίζεις στάν ἄλλο καί θλέπεις «τά θουνά τῆς Ηπεῖρου». Αρα λεῖπει μιά συνεννόηση τὼν δὺο καναλιὼν, ὠστε ἄταν τὸ ἕνα ἔχει διδακτικὸ πρὸγραμμα, τά ἄλλο νά ἔχει διασκεδαστικὸ. Η τηλεὰραση εἶναι τά ψυχαγωγικά διὰλειμμα τοὺ κουροσμέου Ελληνα.

Καί ἀ Ντίνος Ηλιόπουλος συνέχισε μέ τὸ θέμα τῆς προθολῆς τὼν ἑλληνικὼν ταινιὼν ἀπό τὴν μικρὴ ὀθάνη.

–Οἱ ἑλληνικές ταινίες ποὺ ἐπαναλαμθάνονται, θοηθοὺν ἐμάς τοὺς ἤθοποιοὺς νά κάνουμε μιά δεὺτερη καριέρα, γιατὶ τὼρα μάς ἀνοκαλὺπτουν καί τά μωρά, ἀλλά δὲν θέλω νά θεωρηθὼ ἀγνὼμονας, λέγοντας ὁτι θά μάς σιχαθοὺν ἀπά τίς πολλές ἐπαναλὴψεις. Η καλὴ ἀρχὴ ποὺ ἔγινε μέ πέντε τηλεταινίες τὸν χρὸνο πρέπει νά συνεχιστεῖ. Οἱ πέντε ταινίες ὁμως δὲν εἶναι ἀρκετές καί πρέπει νά αὐξηθοὺν σέ ἀριθμὸ γιά νά ἀποφεὺγονται οἱ ἐπαναλὴψεις καί νά μὴν προθάλλονται ἀνάξιες ταινίες, ἐν ἀνάμαι τῆς ἀντίκας.

πρὸσπαθοὺοονε τὸτες μοζί νά ξεηγήσουνε νά θροὺνε τά γιατί θυμάται ὁ ἕνας τὰν ἄλλονε. Μήπως ἀγαπηθήκανε χωρίς νὰν τὸ καταλάθουν;

Καί σήμερα ξαναγὺριζε ἡ σκέψη του σέ κεἰνο τὸ συναπάντημα ποὺ μπερδευτάνε μέ τὰνειρὸ του.

Αργὰτερα –ὁπως θυμάται– σὰ μεγάλωσε, ἀγάπησε κι ἄλλες, μέ ἔρωτα, μέ καυτερὸ πάθος... καί λοιπά. Μὰ ἐκεῖνο τὰ φάσμα τὸ λευκοντυμένο περνοὺσε ἀπά καιρὸ σέ καιρὰ στὴν ψυχὴ του καί στὰ ὀνειρὰ του. Καί ὀκάμα, ὡς τὰ σήμερα, δὲν ξαίρει κεἰνη τίποτα. Αχ, πάσο ἀγνὴ ἤτανε ἡ πρὼτη του ἀγάπη!

∴

ΕΚΑΜΕ μιὰ σὺντομη σὺγκριση σ' ὅλα του τὰ περασμένα αἰσθήματα, κι ἀπ' ὅλη του τὴ ζωὴ κάτι λίγες στιγμὲς σὰ νησὰκια κορφιὰζανε στὴ σκοτεινὴ θὰλασσα τῆς λησμονιὰς, νησὰκια ὁπου ξεκουράζεται γλυκὰ ἡ μνήμη του. Πὼς νὰ ξεχάσει τὸ γλυκὸ του ὀνειρο, ὁπου μαζὶ της ἀνέθηκε στὰ οὐράνια.

Νὰ, ἔτσι ἀνοίγουν τὰ οὐράνια, ὁπως λένε, τὴ νὺχτα τῆς Λαμπρῆς.

–Εστω, ἀς παραδεχτοὺμε –εἶπε μέσο του– πὼς τὰ ὀνειρα ἔχουν κάποια σημασία. Τί θέλει νὰ εἰπεῖ τὰχοτες αὐτὸ τὸ δικό του; Θέθαια θὰ ἤτανε σπουδολο, γιατὶ στὴ μέση παρουσιὰστηκε ἡ κὰρη, ποὺ ἡ θὺμησή της τοὺ ἤταν τὰσο μυστικὴ, τὰσο ἀκριθὴ. Λοιπὸν λογαριὰζεις; Μπορεῖ νὰχει κάποια σοθαρὴ σημασία γιὰ τὸ μέλλον του, ποὺ δὲ θὰηρεπε νὰν τὴν παρμελήσει. Χμ, καί εἶχε ἀκουσμένο πὼς τὰ ὀνειρα τοὺ Σαθθάτου –Κυριακὴ ξημερὼντος– στέγουνε πολὺ. Καί πὼς νὰν τὰ ξεηγήσει; Οὐτε στὰ ὀνειρα πὶστευε ποτέ, οὐτε ἀνειροκρὶτη διὰθασε. Νὰ ὁμως, ποὺ ἀλα πρέπει νὰν τὰ μοθαίνει κανένας. Μὲ τί μοὺτρα νὰ μολογήσει τὼρ' αὐτὸς τὰνειρὰ του οἐ γριές ἡ οἐ γέρους γιὰ νὰν τοὺ τὰ ξηγὴοουνε; Καί προσπαθοὺσε νὰ τὸ ξηγήσει μὰνος του. Καί χίλια δὺο ἔθανε μὲ τὰ νοὺ του. Μὲ τὴν ἰδέα μὰλιστα τῆς τηλεπὰθειας, ἔδωκε τὴν ἐξήγηση πὼς ἐκεῖνη τὴν ὥρα ἡ... ἐκεῖνη θὰν τὰν εἶχε στὸ νοὺ της, στὴν καρδιὰ της, θὰ τὸν ἀνοζητοὺσε, ποιὸς ξαίρει σὲ τί συγκίνηση θὰ πνιγὰτανε. Καί κὰθε ἰδέα τοὺ ἔφευγε γιὰ νὰρθει στὸν τὸπο της ἄλλη, σὰν τὰ κὺματα.

∴

ΠΕΡΠΑΤΩΝΤΑΣ ἔτσι σκεφτικὸς ὁ Σταμὰτης θρέθηκε στὸ μέρος ἐκεῖνο, ποὺ ἔγινε τὸ συναπὰντημα τοὺ δειλινοὺ. Αὐτὴ ἡ τοποθεσία τοὺ ἤταν ἀγαπημένη, σὰν ὁ πιὸ στενὸς γκαρδιακὸς του φίλος.

Στὰθηκε λίγο καί μουρμοὺρισε:

–Αραγες, ποὺ νὰ θρίσκεται τοὺτη τὴ στιγμὴ;

Κοὺνησε τὰ κεφὰλι του. Ξαναπέρασε πὰλι στὰ μυαλὸ του τὸ συναπὰντημα, τὰνειρο, ὅλα. Πονοὺσε γλυκὰ.

–Γιὰ φαντὰσου, τὶ καλὲς στιγμὲς περνὰει κανεὶς στὰ ὀνειρὰ του! Κι ἀν μερικὲς στιγμὲς τὴς ξὺπνιας ζωὴς του ἀξίζουν κὰτι τις, εἶναι γιατὶ τὶς θυμὰμαστε μὲ γλὺκα καί χαρὰ. Τί σημαίνει ἀν τὶς ζήσαμε στὴν ξὺπνια μας ζωὴ; Μὴπως δὲ θλέπει ἀ καθένας ἀνειρ' ἀξέχαστα, μὴπως δὲ ζὴ οτὸν ὕπνο του μερικὲς στιγμὲς πιὰ ζωντανὲς, πιὰ ταρογμένες, πιὰ ποθητικὲς ἀπὸ τὶς ὁποιες τὴς ξὺπνιας του ζωὴς; Ω, ἤτανε τὰσο μεγὰλη καί δυνατὴ, τὸσο ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ εἰπωθὴ μὲ λὰγια, ἐκεῖνη ἡ εὐτυχὶα ποὺ ἔνοιωσα, ὁταν πλὰι της χὲρι-χὲρι ἀνέθαινα στὰ οὐρὰνια.

Καί μὲ κὰποια λὺση ἀποχωρὶστηκε ἀπὰ τὴν ἀγαπημένη του τοποθεσία, λὺπη λουλουδιασμένη μὲ τοὺς κρὶνους τῆς καρδιὰς τους καί μοσχοθολημένη μὲ τὰ λιθὰνι ποὺ ἔκαψε ἡ ψυχὴ του στὴ θὺμηση τοὺ ὀνείρου του τοὺ μυστικοὺ.

Κι ἔνοιωθε τὰν ἐαυτὰ του κοντὴτερα στὰ οὐρὰνια, στὰ θεῖα, σὰ νὰθγαινε κι αὐτὸς ἀπὰ τὴν ἐκκλησὶα του. Κὰτι καμπὰνες ἀντιλαλοὺσαν ὀκὰμα μέσα του.

Τὸ ἑλληνικὸ διήγημα

Τ' ΟΝΕΙΡΟ ΤΟΥ ΣΤΑΜΑΤΗ

Τοὺ Βασίλη Δεδοὺση

ΤΗΝ ἡλιόλουστη ἐκεῖνη Κυριακὴ εἶχανε σκολὰσει πιὰ οἱ ἐκκλησιὲς κι ὁ Σταμὰτης ὁ Κ. μόλις εἶχε σηκωθὴ κι εἶχε θγεῖ ὀξω στοὺς δρὸμους τὴς Καλαμὰτας, τὴ στιγμὴ ποὺ ἀχολογοὺσαν οἱ καμπὰνες κι ἀπὸ τὰ πὲντε καμπαναριὰ, ποὺ ἐξὲχουν ἀπὸ πὰνου ἀπὸ τὶς ἐκκλησιὲς κι ἀπὸ τὰ σκὸρπια σπὶτια.

Καθὼς περπατοὺσε, τ' οὐτὰ του ἐδρὰχνονε καί τὰ παραμικρὰ καμπὰνισμα, ποὺ ἔφερνε ὁ ἀέρας, ἐνὼ τὰ μὰτια του κοὶταζαν ὰλα τὰ χαλὶκια τοὺ δρὰμου, τὸ καθένα χωριστὰ μὲ τὸ χρὼμα του. Πρὼτη φορὰ οἱ φωνὲς ἐκεῖνες ποὺ ἐρχουνταν ἀπὸ τὶς καμπὰνες, θρὶσκανε ἀπήχηση στὴν ψυχὴ του.

Τοὺ φαινὰτανε παρὰξενο, μὰ αἰστανὸτανε μέσο του μὰ τρικυμὶα ἀπὰ ἰδὲες, ἀπὰ παλμοὺς, ποὺ θερνοὺντανε σὰν τὰ θουερὰ κὺματα. Δὲ μπορεῖ νὰ διὼξει ἀπὰ τὸ μυαλὰ του τὰ παρὰξενο τῆς νὺχτας ὀνειρο, ποὺ τοὺ ἀναστὰτωνει τὰ συλλοϊκὰ. Λὶγο - λὶγο θυθιζὰτανε στὴ θὺμηση τοὺ ὀνείρου καί τὸτε πιὰ δὲ θλέπει οὐτ' ἀκοὺει τίποτσ.

–Ε, καλὰ. Στὰ διὰολο νὰ πὰει. Τί μὲ νοιὰζει ἐμένα; Χί, χί, οἱ γριὲς σκιὰζουνται τὰ ὀνειρσ.

Πὰσες φορὲς κορὶτσεψε τὶς γριὲς κι ὀσους πιστεὺουνε οἐ δαὺτο! Μὴπως δὲν τὸξαιρε αὐτὰς πὼς τὰ ὀνειρα τὰ φὲρνει ἡ κακὴ χὼνεψη, ἡ κὰποιο ρὲθισμα, εἴτε καί μιὰ δυνατὴ ἐντὺπωση τῆς ἡμέρος; Τοὺς τὰλεγε καί κεἴνες κουνοὺσανε τὰ κεφὰλι.

–Ε, παιδὰκι μου, τὰ γρὰμματα τὰν κὰνουν ἀθεο τὰν ἀνθρωπο. Εαὺ δὲν πιστεὺεις τίποτα».

Δὲν ἐπὶστευε στὰ ὀνειρα. Μὰ τὰ τωρινὰ εἶναι ἐξαιρετικὸ. Αραγες ποιὰ νὰ εἶχε αἰτία; Δὲ μποροὺσε νὰν τὰ ἐξηγὴσει. Ποιὸς ξαίρει τί διὰθολο;

Καί ξαναζωντὰνευε μπροστὰ του τὰ ὰραμα τῆς νὺχτας.

∴

ΒΡΙΣΚΟΤΑΝΕ στὴ μέση μιὰς ὁμορφης κοιλὰδας στεφανωμένης ὁλὸγυρα μὲ δασωμένα θουνὰ. Παρὲκει ἐνα μικρὸ ποταμὰκι κυλοὺσε τὸ λὶγο νερὸ του μὲ ἀδὺνατο μουρμοὺρισμα.

Πλὰι στὸ ποτὰμι ὑψωνὸταν ἐνα μικρὸ μοναστηρὰκι μὲ γαλὰζιο τροὺλο, περιτριγυρισμένο μὲ τοὺς ψηλοὺς τοὶχους τὼν κελλιὼν. (Δὲ μπορεῖ τὼρα νὰ ἐξηγὴσει πὼς τὸ μοναστὴρι τοὺ φὰνηκε πὼς ἤτανε φρὰγκικο, ἀφοὺ μὰλιστα δὲν εἶχε ἰδεῖ ποτὲ τοὺ φραγκομονὰστηρο. Δὲν πρὸοεξε κιὰλας, ὰν εἶχε πορτοπαρὰθυρο). Ο τὸπος ἐλαμπε ἀπὰ τὰ πλοὺσιο φὼς τοὺ ἡλιου, ποὺ δὲν ἐκαιγε καθὼλου. Ολομὸναχος στὴ μέση ἐκεῖνης τῆς κοιλὰδας δὲν ἐθλεπε οὐτε πουλὶ οὐτε οκυλὶ. Τίποτο.

Αξαφνα μέσ' ἀπὸ τὰ χαμὰδεντρα τοὺ ποταμοὺ ξεπρὸβαλε μιὰ χαριτωμένη κορασὶδα μὲ ξὲπλεχα μαλλιὰ κι ἀρχισε νὰν τὰν ἀτενὶζει μὲ θλέμμα ἡσυχο καί μακρυνὸ. Αμέσως τοὺρθε ἡ σκέψη τῆς νερὰιδας, κι ἀρχισε νὰ τρέμει. Πὼς τοὺ κοπὴκανε τὰ γὰνατα!... Καρφὼθηκε στὴ γὴς.

(–Γιὰ φαντὰοου, φίλε μου, λὲει τὼρα μέσ τοὺ ὁ Σταμὰτης. Νερὰιδα, ἐγὼ νὰ σκιαχτὼ νερὰιδα, τὰοος ἀντρας! Πφ! τί θλὰκας ποὺναι κανεὶς μὲα' τ' ὀνειρὸ του! Χμ, κι ὁμως πρὼτη φορὰ στὴ ζωὴ του τὸν ἐπισσε τὰοος τρὸμος).

Η νερὰιδα τὸν πλησὶαζε μὲ ἀργὰ θήματα καί, σὰν ἐφτασε κοντὰ του, τὸν ἐπισσε ἀπὸ τὸ χὲρι.

«–Δὲν μὲ θυμὰσαι;»– τοὺ εἶπε.

Σὰν ἀστραπὴ κὰτι ἐλαμψε μέσσ του. –Μπὰα, ἐκεῖνη... τὼρο μπροστὰ του! Πὼς δὲν τὴ γνὼρισε τὰση ὼρα; Δὲν πρὸλαθε νὰν τὴς ἀπαντὴσει καί κεἴνη σὰ νὰ κατὰλαθε ποὺ τὴ γνὼρισε, ξανομὶλησε.

–Ελα, θὰ σοὺ δεῖξω τὸν ἄλλον κὸσμο.

(Παραξενὲυεται τὼρο, γιατὶ δὲ μπὰρεσε κεἴνη τὴ στιγμὴ νὰ συλλοϊστὴ: πὼς αὐτοὶ ζωντανοὶ καί οἱ δὺο θὰ μπαίονε στὰν ἄλλον κὸσμο; Τί ζὼο ποὺνοι κανεὶς στ' ὀνειρὰ του! Αλλος κὸσμος ἀπὸ τοὺτον ποὺ θλὲπουμε, δὲν ὑπὰρχει. Μὰλιστα. Αλλὰ–).

Α, τὴ στιγμὴ ποὺ προχωροὺσε πλὰι της, πλημμὺριζε στὴν ψυχὴ του ἀπὲραντη εὐτυχὶα. Καί τὴν ἀκολουθοὺσε μὲ γλυκειὰ ἐλπὶδο. Θὰθλεπε πρὰματα, ποὺ μὰτι ζωντανοὺ ἀνθρὼπου δὲν εἶχε ἰδωμένα.

–Ας πετὰξουμε ψηλὰ στοὺς οὐρανοὺς,– τοὺ λὲει μὲ τὴν ἀσημένια φωνὴ της ἡ ὀδηγὴτρα του.

Κι ἀμὲσως αἰστὰνθηκε τὸν ἐαυτὰ του δὲκα φορὲς πιὰ ἀλοφρὰ. Καί χὲρι μὲ χὲρι ἀνεθαίνανε στοὺς οὐρανοὺς. Αχ, τί ἀλὰφρωση!, τί ὁμορφιὰ! τί φὼς! Ανέθαιναν, ἀνέθαιναν... Καί τί μοκρὺ, τί ἀτὲλειωτο ἀνέθοσμα, θεὲ μου. Πὼς χαμηλὼνει τὰ θουνὰ! Πὼς σθήνανε τὰ σὺγνεφα. Καί δὲ ζαλιζὸτανε καθὸλου. Αχ, γιὰ κοὶτα, τί μικροὺλα ποὺ φαίνετοι ἡ γὴ! Καί δὶπλα της τὰ φεγγὰρι. Κι ἀνεθσίνανε, σὰ νὰν τοὺς ἐσπρωχνε κὰποιος ἀέρας πρὰς τὰ πὰνου. Τί καλὰ. Τί ἐξοχα!

∴

ΕΔΩ ὁμως κὸβεται τ' ὀνειρὸ του. Τοὺ κὰκου παιδεὺει τὴ μνὴμη του γιὰ νὰ θυμηθὴ τὴ συνὲχεια. Αδὺνατο. Λουλοὺδια πολλὰ καί κὴπους πρὰσινους, πουλιὰ παρὰξενα, ναί, αὐτὰ ἴσως τὰ εἶδε κειπὰνου. Μὰ πὼς, μὲ ποιὰ σειρὰ, καί τὸ σπουδαιὸτερο, πὼς ἐφυγε κεἴνη ἀπὸ κοντὰ του; Τὸ ξερὸ του δὲ θυμὰται τίποτα.

Ομως δὲ θὰ ξεχὰσει ποτὲ τὸ κατρακὺλιομὰ του ἀπὸ τὸ οὐρὰνια. Πὸοο γοργὰ, σὰ θὰλι ἐπεφτε κὰτου κι ἔλεε, τὼρα, θὰ γὶνει χὶλια κομμὰτια. Καί περὶερρο πρὰμα. Δὲν ἐπεφτε ὰκομα στὰ γὴ. Ηταν ἀτὲλειωτα τὸ θὰθος. Ζαλὶστηκε κι' ἀπλωνε χὲρια καί πὰδια γιὰ ν' ἀρπαχτὴ ἀπὰ κὰπου, μὰ τοὺ κὰκου χοὺφτιαζε τὰν ἀέρα. Οχ, νὰ, τὼρα θὰ χτυπὴσει πὰνου στὰ θρὰχια, πὰνου στὰ δὲντρα. Πὰει, χὰθηκε. Θὰ σκοτωθὴ, θὰ γὶνει λειὼμα. Επεσε κιὸλας –ὀχ, τί ἀλοφρὰ ποὺ ἀκοὺμπησε πὰνου στὰ χορτὰρια!

Τὰτε ξὺπνησε τρομαγμένος καί ψὰχνοντας μὲ τὰ χὲρια του κατὰλοθε πὼς θρισκὸτανε στὰ κρεθὰτι του.

Τὰ θυμὰται τὰσο ζωηρὰ ὰλα τοὺτα ὰ Σταμὰτης, ποὺ ἐνοιωθε πὼς τὰ ξαναζὴ ὰλλη μιὰ φορὰ. Ετριψε λὶγο τὰ μὲτωπὰ του σὰ γιὰ νὰ διὼξει κὰποιο οὺγνεφο ἀπὰ κεἰ. Καί κοντοστὰθηκε ἀξαφνα, γιὰ νὰ παρατηρὴσει κὰποιο κορὶτσι, ποὺ περνοὺσε προκλητικὰ καί χαμογελοὺσε στὴν ὰκρη τὼν χειλιὼνε της, γιὰ θὰν τῆς ἀρεσε, φαίνεται, κὰποιος πειραχτικὸς λὰγος, ποὺ θὰν τῆς πὲτοξε ἴσως ἐνσ νὲος πιὸ πὲρα. Δὲν ἐχε καθὸλου ὀρεξὴ νὰ γελὰσει ὰ Σταμὰτης. Ετσι θλὲποντὰς τὴν ξαναθυμὴθηκε τὴν κὰρη τοὺ ὀνείρου του, ποὺ τὴν εἶχε πὰρει στὴν ἀρχὴ γιὰ νερὰιδο.

Αχ, ἐκεῖνη...

Λίγες φορὲς τὴν εἶχε ἰδεῖ –πὸνε τὲοσσαρα χρὰνια.– Κι ἐνα δειλινὸ...–

Εδὼ ὰ Στομὰτης σήκωσε ψηλὰ τὰ μὰτια του κοτὰ τὶς κορφὲς τὼν θουνὼν, ποὺ στεφὰνωναν ἀπὸ τρεὶς μερὲς τὰν ὀρὶζοντα τῆς Καλαμὰτας.

Ο οὐρανὸς ἤταν πεντακὰθαρος καί πλαὺοιο φὼς πλημμυροὺσε τὰ πὰντα. Η καρδιὰ του πὲτοε ἀὰν πουλὶ. Πὴρε μιὰ παιδιὰτικη φρεσκὰδα. Χαροὺμενη φλογὲρα ἀχολογοὺοσε στὰ κορμὶ του, στὴ σὶμα του, στὴ σκὲψη του.

Ναί, μὰ ἐκεῖνη τὴ χαρὰ, κεἴνη τὴν ἡδονὴ, ποὺ αἰστανὸτανε στ' ὀνειρὸ του, ὰταν ἀνέθαιναν ψηλὰ οἱ δυὰ τους, δὲν μπορεῖ πιὰ νὰν τὴ νοιὼσει πὰλι τὸοο θαθιὰ.

Καί πὼς νὰ ξεχαστὰν οἱ μὲρες οἱ παλιὲς ποὺ...

–Α, καὶ τὰ στερνὸ ἐκεῖνο δειλινὰ!

Στ' ὰσπρα ντυμὲνη –σὰ νερὰιδα καί τὸτε– περπατοὺσε πλὰι στὰν πατὲρα της. Κὰπου θὰ πηγαὶνονε. Σὲ κομμὰ ἐπὶσκεψη, ἴσως καί σὲ ταξὶδι μακρυνὸτερο. Κατὰ τὸ σταθμὸ μιὰ φορὰ πηγαὶνανε. Τοὺς εἶδε ξαφνικὰ μπροστὰ του καί τὰχοσε λιγὰκι. Βιὰστηκε νὰ χαιρετὴσει τὸν πατὲρα της. Πὰει, προσπερὰσανε. Ο πατὲρας της τὸν ἀντιχαιρὲτησε, –θυμὰται καλὰ, γιατὶ τ'ὰκουσε καθαρὰ. Αλλὰ κεἴνη δὲν μὶλησε καθὸλου, κοὺνησε ὁμως τὰ κεφὰλι της, ἔτσι σὰ νὰν τὸνε χαιρὲτησε. Τοὺ φὰνηκε μὰλιστα, πὼς χαμογὲλοσε κιὸλας, λὶγο, λιγὰκι μὰλις διακρινὰτανε τὸ χαμὸγελὰ της. Ισως νὰ χαμογελοὺσε περισσὰτερο καί μπορεῖ νὰν τοὺ μιλοὺσε μὰλιστα, ὰ δὲν ἤταν ὰ πατὲρας της. Α, ὁσο γι' αὐτὰ ἤτανε σίγουρος. Δὲ μπορεῖ, τὰλεγαν τὰ μὰτια της, ὰ ἥλιος καί τὰ φεγγὰρι.

Υστερ' ἀπὰ τὸ συνοπὰντημα τοὺ δειλινοὺ συλλοἰζὸτανε: –Αχ, νὰ μποροὺσε νὰν τὴς ἐδινε νὰ καταλὰθει! Νὰ, δηλαδὴ πὼς πολλὲς φορὲς τὴ θυμὰτανε, χωρὶς νὰν τὰ θὲλει. Καί.. ἴσως νὰν τοὺλεγε πὼς κι ἐκεῖνη τὰνε θυμὰτανε. Καί θὰ